

Arvsordningen

[Arvsrätt](#) - [Arvsordningen](#) - [Efterlevande make](#) - [Förskott på arv](#) - [Testamente](#) - [Till sist](#)

Här kan du läsa om arvsordningen. Och mer om bröstarvinges laglott.

Den legala arvsordningen

Arvsordningen i ärvdabalken fastslår i vilken ordning arvlåtarens kvarlåtenskap delas ut. Den arvsrätt som där fastslås delas upp i tre olika klasser. Arvsordningen står i 2 kapitlet och följer i de första paragraferna, 1-3 §§.

Arvsrätten baseras på familjerelationer. Vanligtvis ärver barnen, som kallas bröstarvingar, först. Men med om någon avlider och lämnar efter sig en make och gemensamma barn, ärver maken först. Barnen får vänta tills även maken avlider. Mer om det längre fram.

Första arvsklassen - bröstarvingar, ÄB 2:1

Bröstarvingarna är den första så kallade arvsklassen. Det inkluderar inte bara barn, utan alla nedstigande släktingar som barnbarn och barnbarns barn. Denna skillnad är viktig.

Exempel

Situation: Johan dör och efterlämnar sina barn Emma och Filip. Filip har dött före Johan och efterlämnat barnen Hanna, Isak och Julia.

Kvarlåtenskap: Johans kvarlåtenskap uppgår till 900 000 kr.

Arvsfördelning: Arvet delas först i två lika delar. Emma får en del, det vill säga 450 000 kr. Den andra delen, som skulle ha gått till Filip, fördelas istället mellan hans barn. Därför får Hanna, Isak och Julia dela på 450 000 kr. Var och en av dem får då 150 000 kr.

Laglott - ÄB 7 kap

Arvet delas i första hand enligt den lagstadgade arvsordningen, där varje arvinges andel kallas för en **arvslott**. Ibland kan en arvlåtarens testamente påverka denna ordning. Men kan en arvlåtare göra sina bröstarvingar eller andra arvingar arvlösa genom ett testamente? Svaret varierar beroende på vilken arvsklass arvingarna tillhör.

Efterlevande make och arvingar i andra och tredje arvsklassen kan uteslutas från arv genom testamente. Men när det gäller bröstarvingar, det vill säga barn och deras avkomlingar, finns det begränsningar. Bröstarvingar har rätt till en **laglott**, som är hälften av den arvslott de skulle ha fått enligt den legala arvsordningen, ÄB 7:1. Om en bröstarvinge inte får ut sin laglott kan hen kräva

laglottsjämkning, vilket innebär att bröstarvinge kräver att få åtminstone sin laglott. Sådan jämkning måste påtalas inom sex månader från att man erhöll testamente, ÄB 7:3.

Exempel:

Antag att vi har en person, Karin, som har avlidit och efterlämnat en kvarlåtenskap på 800 000 kr. Hon har två barn, Peter och Sara, vilka är hennes bröstarvingar.

Utan Testamente:

- Enligt den legala arvsordningen ärver bröstarvingarna allt.
- Peter och Sara skulle då dela lika på Karins kvarlåtenskap.
- Varje barns arvslott är således 400 000 kr (hälften av 800 000 kr).

Med Testamente:

- Karin har skrivit ett testamente där hon testamenterar 600 000 kr till en välgörenhetsorganisation och resterande 200 000 kr till sina barn.
- I detta fall skulle den legala arvsordningen sättas ur spel av testamentet.

Laglott:

- Laglotten är hälften av arvslotten enligt den legala arvsordningen.
- Peter och Saras laglott är därför 200 000 kr vardera (hälften av 400 000 kr).
- Eftersom testamentet ger dem bara 100 000 kr var (del av 200 000 kr), har de inte fått sin fulla laglott.

Laglottsjämkning:

- Peter och Sara kan begära laglottsjämkning för att säkerställa att de får minst sina laglotter.
- Detta innebär att testamentet måste justeras så att de åtminstone får 200 000 kr var.
- Efter jämkningen får välgörenhetsorganisationen 400 000 kr (800 000 kr - 400 000 kr som går till barnen) istället för de ursprungliga 600 000 kr.

Andra arvsklassen - föräldrar och syskon, ÄB 2:2

Om någon dör utan bröstarvingar, går arvet till föräldrar, syskon och deras barn, som är den andra arvsklassen. Men även här ärver en efterlevande make först.

Exempel

Situation: Martin avlider och lämnar inga bröstarvingar efter sig. Båda hans föräldrar har gått bort före honom. Han har två helsyskon, Frida och Gustav, samt ett halvsyskon, Ida (dotter till fadern och en tidigare partner). Martins kvarlåtenskap uppgår till 1 500 000 kr.

Arvsfördelning: Normalt skulle föräldrarna ha ärvt hälften var, det vill säga 750 000 kr vardera. Eftersom föräldrarna är avlidna, fördelas deras delar bland barnen. Faderns del, 750 000 kr, delas mellan hans tre barn (Frida, Gustav och Ida). Moderns del, också 750 000 kr, delas mellan hennes två barn (Frida och Gustav).

Frida och Gustav får därför vardera (375 000 kr från faderns del + 375 000 kr från moderns del) =

750 000 kr vardera. Ida, som endast är arvinge till faderns del, får 250 000 kr (en tredjedel av 750 000 kr).

Tredje arvsklassen - mor- och farföräldrar och deras avkomma, ÄB 2:3

Om det inte finns arvingar i någon av de två tidigare klasserna, och ingen make, går arvet upp till den avlidnes mor- och farföräldrar och deras barn (men inte barnbarn - dvs kusiner). Detta är den tredje arvsklassen. Om det inte finns någon i denna klass heller, går arvet till den så kallade **allmänna arvsfonden**, som kan ses som en *fjärde klass*.

Exempel

Situation: Erik avlider utan att efterlämna några bröstarvingar eller en överlevande make/maka. Hans föräldrar och morföräldrar har också avlidit. Hans farföräldrar, Karl och Lisa, är fortfarande i livet. Från sin mors sida har han två mostrar, Anna och Britta. På sin fars sida finns en farbror, Olof. Eriks kvarlåtenskap uppgår till 1 800 000 kr.

Arvsfördelning: Arvet delas mellan far- och morföräldrarna och deras barn. Eftersom morföräldrarna är avlidna, träder deras barn, det vill säga Eriks mostrar, in och ärver deras andel.

1. Farföräldrarna Karl och Lisa ärver varsin fjärdedel. Varje del är 450 000 kr, så de får 450 000 kr var.
2. Eftersom Eriks morföräldrar är avlidna, ärver deras barn, Anna och Britta, deras andelar. De får också 450 000 kr var (en fjärdedel av arvet var).
3. Olof, Eriks farbror på faderns sida, ärver inte eftersom arvet redan har fördelats mellan farföräldrarna och morföräldrarnas avkomlingar.

Sammanfattningsvis får Karl och Lisa, Eriks farföräldrar, 450 000 kr var, och Eriks mostrar, Anna och Britta, får också 450 000 kr var. Totalt fördelas arvet på 1 800 000 kr mellan dessa fyra arvingar.

Allmänna arvsfonden 5 kap

Finns det inga legala arvingar så tillfaller arvet den allmänna arvsfonden.

Från början fokuserade fonden på barn och ungdomar, och senare utvidgades dess stöd till att inkludera personer med funktionsnedsättning. År 2021 utökades målgruppen ytterligare till att omfatta äldre personer över 65 år.

Bland annat har fonden varit en föregångare till studiestöd och barnbidrag genom att stödja ekonomiskt utsatta familjer och studerande ungdomar.

Viktiga samhällsfunktioner som färdtjänst, personlig assistans, BRIS hjälptelefon, Glada Hudikteatern, Cirkus Cirkör, Friends och Självordslinjen är exempel på projekt som finansierats av Arvsfonden. Genom dessa bidrag har fonden haft en avgörande inverkan på välfärden och samhällsutvecklingen i Sverige, vilket berör och gynnar oss alla.

Den 31 december 2022 var fondens marknadsvärde cirka 12,5 miljarder kronor.

Laglott

Bröstarvingarnas rätt till sitt arv skyddas i svensk lag genom laglottsskyddet, vilket är en grundläggande princip i svensk arvsrätt. Enligt ÄB 7:1 är laglotten definierad som hälften av den arvslott som en bröstarvinge (d.v.s. barn eller barnbarn till den avlidne) skulle ha rätt till enligt den legala arvsordningen. Det innebär att en förälder har rätt att genom sitt testamente disponera över hälften av sin kvarlåtenskap, men inte mer, i syfte att begränsa sina barns arvsrätt.

Ett testamente som fullständigt fråntar bröstarvingarna deras arvsrätt, eller ger dem mindre än deras laglott, är inte per automatik ogiltigt. För att skydda sin rätt till laglotten måste en bröstarvinge aktivt begära jämkning av testamentet. Detta framgår av ÄB 7:3, och processen innebär att bröstarvingen måste meddela testamentstagaren om sitt anspråk på laglott inom sex månader från det att testamentet delgavs dem.

Det är viktigt att notera att varje bröstarvinge individuellt måste begära jämkning för att få ut sin laglott. Om en bröstarvinge underlåter att göra detta inom den angivna tidsperioden, blir testamentets bestämmelser bindande för denne, och bröstarvingen riskerar då att inte få något arv alls.

Om en bröstarvinge har mottagit gåvor från arvlåtaren före dennes död, räknas dessa gåvor som förskott på arvet. Detta regleras i ÄB 7:2. Det innebär att värdet av dessa gåvor ska avräknas från bröstarvingens laglott.

För att förhindra att arvlåtaren kringgår laglotsreglerna genom att ge bort sin egendom under sin livstid, finns det en bestämmelse om det så kallade förstärkta laglottsskyddet i ÄB 7:4. Denna bestämmelse är tillämplig på gåvor som kan likställas med ett testamente, såsom gåvor som görs kort före dödsfallet eller sådana där givaren har behållit nyttjanderätten till egendomen. Om en bröstarvinge vill hävda att en sådan gåva kränker deras laglott, måste de väcka talan vid en domstol inom ett år från det att bouppteckningen avslutades.

Det är viktigt för bröstarvingar att vara medvetna om dessa regler och tidsfrister för att kunna bevaka sina rättigheter och säkerställa att de får ut åtminstone sin laglott från arvet.

From:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/> - Juridik på gymnasiet

Permanent link:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=arvsraett:arvsordningen&rev=1705607721>

Last update: 2024/01/18 19:55

